

Skånes vapenhistoriska Förening

Är en ideell, helt opolitisk, sammanslutning, som värnar om främst svensk kultur vad gäller områdena jakt- och militärhistoria. Historiska sammanhang, såväl som föremålskunskap, utgör grunden för vår verksamhet. Vår förening grundades redan 1940, men befinner sig under ständig utveckling. Åren går, medlemmar försvinner av olika skäl, vilket gör, att vi behöver en ständig nyrekrytering av såväl "vanliga" medlemmar som styrelseledamöter. För den beskedliga summan av 300 kr/år får man 4 Meddelanden samt tillgång till tematräffar, årsmöte samt julmöte med auktion. Vissa år anordnar vi subventionerade utflykter till något intressant mål.

Tveka inte utan anmäl ditt intresse för medlemskap, kontakta någon av nedstående:

Tf ordförande: Håkan Spuhr 0733-926770

Vice ordförande: vakant

Sekreterare: Tommy Persson 0703-264740

Kassör: Thorbjörn Sjunnesson 0723-633475

thorbjorn.sjunnesson@gmail.com

Klubbmästare: Vakant

Styrelsesuppleant: Robert Egeric egeric@hotmail.com

Styrelsesuppleant: Andrzej Kaminski

andrzej.kaminski@slimminge.nu

Styrelsemedlem: Bo Lindqvist 0702-738053

bolindkvist44@gmail.com

Tf redaktör: Thorbjörn Sjunnesson

Webansvarig: Ulrik Sjöberg 0702-559943

ulrik@antikavapen.se

Hemsida: www.skanesvapenhistoriska.se

Skånes Vapenhistoriska Förening

GRUNDAD 1940

MEDELLENDE 276

FEBRUARI 2018

Kom ihåg!

Årsmöte 6 mars 19.00

på Kronetorps möllar!

För innehållet i artiklarna svarar respektive författare!

rförändran har ordet

Nytt år har börjat, vilket för egen del som vanligt inneburet resa till Las Vegas och världens största vapenmässa. Shot Show är väldigt stor, och det finns enormt mycket att titta på, men allt är ju nytt så för merparten av Föreningens medlemmar skulle mässan nog te sig ganska ointressant. Däremot helgen innan Shot Show var Las Vegas Antique Arms show som är välkänd för sin fantastiska kvalitet. Den stora mängden vapen är patronladdade, men det finns en del mynningsladdad och blankvapen med, liksom skyddsvapen.

Nu är i allmänhet Amerikanska priser likadana som svenska, fast de är i dollar.....Så för egen del köpte jag bara Sturgess/Görz tre böcker om Luger.

Nu närmast är det årsmöte samt vad jag vet för första gången kombinerat med föredrag och temakväll, vilket gör att det kommer att bli en väldigt späckad kväll den 6 mars.

Föredragshållare är Erik van der Heeg som annars skriver mestadels för Ledarsidorna men som är oerhört väl påläst historiskt. Ni får en försmak av honom med hans artikel om Grey scouts.

Vi har framöver planerat in ett antal föredragshållare och det är styrelsen starka önskan att bryta den negativa spiral föreningen befunnit sig i några år. Förhoppningsvis kan föreningsmötena komma upp i den nivå vi hade på fickpistol mötet eller julauktionen.

Väl Mött!

Håkan Spuhr

Kommande möten 2018

Observera tiden är 19.00 styrelsen sammanträder mellan 18 och 19!

6 mars ÅRSMÖTE MED SPÄNNANDE FÖREDRAG

Erik van der Heeg kommer att hålla föredrag om effektivt bekämpande av insurgents/motstånd rörelser från Romariket fram till idag.

Vi har temamöte "**motståndsvapen**", vilket innebär att vi hoppas få se allt från ett galliskt svärd till sten gun kpistar på mötet!

Tag gärna med er objekt att berätta om och förevisal!

24 april Slagfältarkologi Bo Knarrström berättar, temamöte "jordfynd"

Maj/ juni utfärd ??

6 september temamöte/föredrag kaffe

30 september Vapenmässa dansrotundan

Lomma kl 10-14

1 november temamöte/föredrag kaffe

6 december julmöte med auktion jultallrik/landgång (obligatorisk förbetalning till föreningens bankgiro).

Mer information om mötena i nästa meddelande!

Som ni ser av ovanstående kommer vi endast att ha måltid vid julmötet vid de övriga serveras kaffe och kaka istället.

Skall vi ha en vårutfärd? Ja det bestämmer ni, vi i styrelsen vill gärna ha förslag på utflyktsmål som kan vara intressanta. Kan vara både till museer eller platser med vapen-/militärhistoria.

Mailadresser

För att vi skall kunna skicka ut påminnelse om möten mm behöver vi få in medlemmarnas email adresser. Har du epostadress som du vill dela med dig av till föreningen skickar du ett mail till kassören se adress på baksidan av meddelandet.

Facebook

Ni vet väl att vi har en Facebookgrupp som heter Skånes vapenhistoriska förening? Gruppen är inte sökbar och ses bara av dess medlemmar!

Hör av er till styrelsen för att komma med i denna

**KALLELSE TILL ÅRSMÖTE
TISDAGEN 6 MARS KL 19.00**

KRONETORPS MÖLLA

DAGORDNING:

1. Mötet öppnas
2. Val av ordförande att leda mötet
3. Val av mötesseskreterare
4. Val av två personer att justera protokollet
5. Fråga om mötets berhöriga utlysande
6. Godkännande av dagordning
7. Föregående årsmötesprotokoll
8. Styrelsens verksamhetsberättelse
9. Balans och resultaträkning
10. Revisorenas berättelse
11. Fråga om styrelsens ansvarfrihet
12. Förslag från medlemmar
13. Eventuella motioner
14. Val av ordförande för två år
15. Val av två styrelsemedlemmar för två år
16. Val av styrelsesuppleanter
17. Val av en ordinarie revisor för två år
18. Val av revisorssuppleant för ett år
19. Val av tre ledamöter i valberedningen varav en sammankallande
20. Revidering av stadgar enligt utsänt förslag
21. Övriga frågor
22. Eventuella avtackningar
23. Mötets avslutande
24. Varje medlem har rätt att lämna förslag till befattningshavare vad det gäller punkt 14-16 senast åtta dagar före årsmötet till valberedningens sammankallande. På årsmötet kan endast förslag lämnas till punkt 17-19. Motioner rörande föreningens verksamhet sändes senast åtta dagar före årsmötet till ordförande Håkan Spuhr.

STYRELSEN

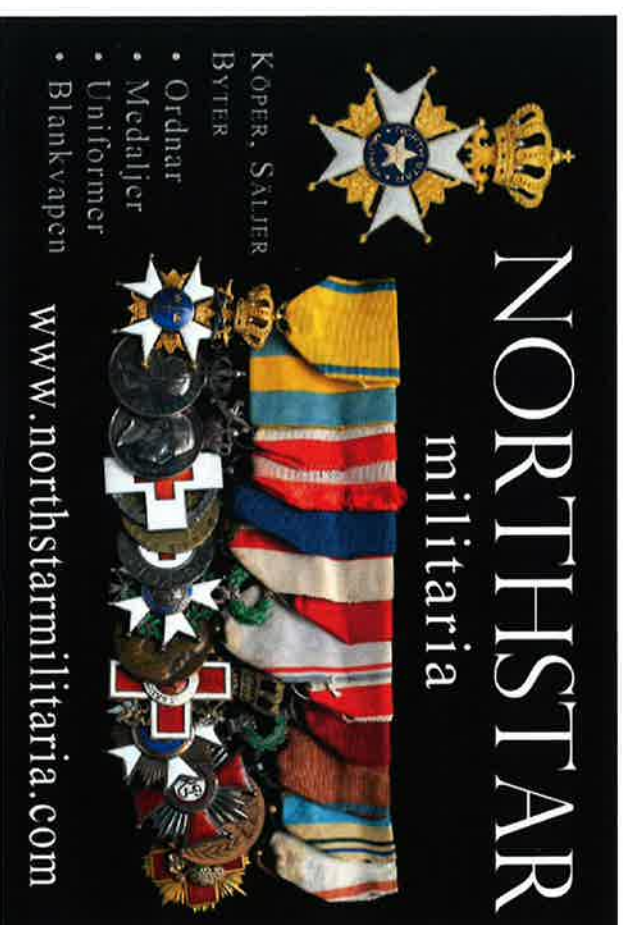
MEDLEMSAVGIFT 2018

Som bilaga finner ni inbetalningskort för
medlemsavgiften 2018
300 kronor är

densamma som insättes på föreningens plusgiro:

430817-7

Att medlemsavgiften är betald är en förutsättning
för att erhålla nästkommande medlemsblad
Adressändringar mailas till kassören

**KÖPER, SÄLJER
BYTER**

NORTHSTAR
militaria

- Ordnar
- Medaljer
- Uniformer
- Blankvapen

www.northstarmilitaria.com

Furst Blücher en "vanlig Svensk husar" Thorbjörn Sjunneson

Gebhard Leberecht von Blücher, furste von Wahlstatt, föddes den 16 december 1742 i staden Rostock i Pommern. Fadern tillhörde Pommersk uradel och var ryttmästare. Vid tiden för Gebhards födsel var landet i krig och modern sökte sig därför till Rostock när det var dags för barnfödelse. Familjen bestod av 7 pojkar och 2 flickor.

I unga år skickades Gebhard och hans bror Ulrich Siegfried till sin syster som var gift och bodde på Rügen. Anledningen var att de skulle få en adlig uppfostran. Detta uppskattades inte av ynglingarna som mer vurnade för ett äventyrligt liv. När Philip von Platen och furst Putbus satte upp sitt husarregemente år 1758 värvade sig bröderna dit. Gebhard var då 17 år. Det visade sig att han hade fallenhet för krigets gärning och han kom att avancera till fanjunkare eller junker som den Tyska benämningen var.

Den 29 augusti 1760 var de Svenska husarerna inblandade i en fäkning vid Kavelpass strax invid Doberkov. Gebhard svängde sin sabel som det anstod en krigare men man skall betänka hans ålder, vilket också en Preussisk husar från Bellingens regemente gjorde. Det sägs att denne skrämde Gebhard "Pojke, jag ska äta upp dig". Om det var uttalandet, husarens uppsyn med tovtigt hår och skägg eller devisen på husarössan "Vincere, aut mori?", "segra eller dö" som gjorde att ynglingen gav sig tvista de lärde om. De Bellingiska husarna kallades "Der ganze Tod", hela döden. Landek som det anses att husaren hette förde honom till sin chef överstelöjtnant Belling som övertalade honom att ansluta sig i fendeledet. Förmodligen var det deras avlägsna släktskap som fällde avgörandet. I det Bellingiska regementet kom han att avancera i graderna och 1771 blev han stabstyfvmästare. Två år senare blev Gebhard förböggen vid en utnämning och han lämnade regementet, Belling var då inte längre i livet. Därefter följde ett liv som lantjunker på godset Grossradow under 14 år.

Av någon anledning som inte är känd kom år 1787 den då 44 årige Gebhard att ånyo gå att gå i Preussisk krigsfjänst och då som major. Tre år senare utnämndes han till överste och 1794 regementschef med generalmajors titel. Till general av kavalleriet utnämndes han 1809 och 1813 fältmarskalk.

Blücher hade en karismatisk utstrålning genom sitt okonstlade sätt och gjorde sig därigenom populär bland manskapet. Trots sin snabba karriär spelade han före Napoleonkrigen närmast ingen politisk roll, främst genom sin brist på utbildning och sitt lätt sinniga liv.

Under kriget mot Frankrike 1806 blev han i november tvungen att kapitulera vid Ratekau utanför Lübeck och 6000 man gick i Franskt krigsfångenskap. Fyra månader senare utväxlades han mot marskalken av Frankrike Claude-Victor Perrin.

En historisk felaktighet: Från Kronprinsens husarregementes officerskärs samlingar finns en Ojemålning gjord av I E Hagerman 1862. Föreställande "Blüchers tillfångatagande 1760". I förgrunden t.v. Blücher, med blottat huvud, avlämnande sin säbel till en Preussisk husar. Ram med inskriptionen: Fältmarschalken Furst Blücher d.v. Junker vid svenska Husarreg. Tillfångatagen vid Daberkov d. 29/8 1760 Malmö Museum 013997

Uniformen Blücher bär är för Gula husarregementet, det är helt fel detta regemente uppsattes först två år efter hans tillfångatagande. Det skall vara blå pälsdolma i stället för gul, grundfärgen på uniformen blå istället för svart och högmössan istället för björnskinsmössan! En kopia av tavlan finns hos Kronprinsens Husarregementes Kamratförening och Minnestropp, denna har sitt ursprung från K7:s underofficersmäss.

Fred slöts i Tilsit 1807 varvid Geberhard blev militär guvernör i de Tyska delarna av Pommern. När kriget mot Napoleon bröt ut 1813 var den då 70 årige Gebhard åter på slagfältet, "alter vorwärts" eller "Marshall vorwärts" var hans smeknamn (gamle framåt eller marskalk framåt). Tillsammans med generalstabsschefen Gneisenau kom han att kröna sin krigsmannabana och han spelade en avgörande roll under slaget vid Waterloo.

Blücherstenen vid Kavelpass platsen där Geberhard tillfångatogs

Gebhard var firmurare i sin loge höll han ett berömt tal den 18 september 1813:

"Ich habe von Jugend auf die Waffen für mein Vaterland geführt und bin darin grau geworden; ich habe den Tod in seiner fürchterlichsten Gestalt gesehen und sehe ihn noch täglich vor Augen; ich habe Hütten rauchen und ihre Bewohner nackt und bloß davongehen sehen, und ich konnte nicht hejfen. So bringt es das Treiben und Toben der Menschen in ihrem leidenschaftlichen Zustand mit sich. Aber gerne sehnt sich der bessere Mensch aus diesem wilden Gedränge heraus, und segnend grüße ich die Stunde, wo ich mich im Geiste mit guten, treuen Brüdern in jene höhere Regionen versetzen kann, wo ein reines, helles Licht uns entgegenstrahlt. Heilig ist mir daher die Maurerei, der ich bis zum Tode treulich anhängen werde, und jeder Bruder wird meinem Herzen stets teuer und wert sein."

Fritt översatt: Jag har varit mitt faderlands vapen sedan min ungdom och blivit grå i den. Jag har sett döden i sin mest förmodbara form och ser den dagligen inför mina ögon. Jag har rökt stugor och sett dessinvarnare nakna och gå bort och jag kunde inte hjälpa. Så det medför liv och rörelse av folket i ett passionerat tillstånd. Men glädlynt, den bättre mannen längtar ut ur denna vilda trängsel, och välsignelsen hälsar timmen när jag kan flyta i anda med goda, trofasta bröder till de högre regionerna, där ett rent och klart ljus strålar mot oss. För mig är därför den heliga muren att jag troget kommer att hålla mig vid döden, och varje bröder kommer alltid att vara kär och värdig för mitt hjärta.

År 1814 utnämndes han till furst-furstie och året därpå erhöll den 71 årige krigaren sin lön avskedet.

Samma år tilldelades han den så kallade Blücherstern, en för honom designad variant av järnkorset Under en resa till London, mottogs han av kungen och blev firad som en hjälte.

Väl hemma i bosatte han sig på slottet Krieblowitz som han fått i gåva av den Preussiske kungen Fredrik Wilhelm III, der var här han slutade sina dagar den 12 september 1819. År 1853 var ett mausoleum i form av ett runt torn färdigbyggt och hans kista insattes i detsamma. Under andra världskrigets sista skälvande månader den 25 februari 1945 skändade sovjetiska graven och bortförde kistan som sen inte återfunnits.

Blücherstern

Devisen på de Bellinggska husarernas mössa

Bellinggsk husar

Mausoleet

"Graven var tom"

Grey's Scouts – det sista kavalleriet

Erik van der Heeg

Användningen av kavalleri i modern krigsföring är väl något av det mest anakronistiska man kan föreställa sig. Men bruket av hästar i militära sammanhang är faktiskt inte helt avskaffat, trots att vi befinner oss en bra bit in i 2000-talet. Fortfarande kan man se olika gardesförband lite varstans på vår jord, som i uniformer av äldre modell ofta är satta att vakta olika kungliga slott och presidentpalats – så också i Sverige genom den beridna högvakten, som i dag sorterar under Livgardet och ammars tjänstgör som militärpolis.

Man kan också notera att den österrikiska armén fortfarande har ett större antal hästar av Haflingertyp som faktiskt är krigsplacerade. Här handlar dock inte om kavallerihästar i egentlig mening. De kloka och arbetsamma österriska kallbloden är ämnade att bära materiel och ammunition i oländiga bergstrakter åt bergsinfanterier och har en kapacitet att frakta 100 kilo last på sträckor upp till 100 kilometer per dag, med en insatstid på 16 timmar i sträck.

Så när slutade man använda kavalleri på det klassiska sättet, där soldater slogs från hästryggen?

Sida 12

De flesta skulle nog gissa på andra världskriget, men detta är inte helt riktigt. Kavalleriet fick nämligen en liten renässans under 60- och 70-talen när européer stred mot insurgerer och så kallade befrielseörelser i södra Afrika. Här bestämde sig såväl Portugal, som länge hade kvar sitt otidsenliga kolonialväldde, som Rhodesia (dagens Zimbabwe) att sätta upp ett antal förband för strid på riktigt.

Idén kom ursprungligen från den portugisiska armén, som från och med 1967 använde rytteri mot FNLA-, MPLA- och UNITA-insurgerer i Angola, ända fram till avvecklingen av det portugisiska kolonialväldet, 1974. Den portugisiska enheten, *Grupo de Cavalaria No 1* (med smeknamnet *Dragões de Angola*, "Angolas dragoner") var en beriden enhet som användes för spaning och patrullering och som var beväpnade med Hechler & Koch G3.

1975 bestört Rhodesia att sätta upp ett liknande förband, kallat *Grey's Scouts*, vilket kom att bestå av 1000 man varav 260 var beridna och fördelade på tre skvadroner (kavalleriets "kompanier"), som i sin tur var indelade i tio halvtoppar om åtta man. Rekrutteringen gjordes bland såväl svarta som vita. Eftersom en stor del av befolkningen var bosatta på den afrikanska landsbygden som jordbrukare – där hästar ofta användes för inspektion av de väldiga fårmena – var det aldrig några problem att hitta dugliga hästkarlar bland de värppliktiga.

Vartför använde man sig då av kavalleri? Den viktigaste orsaken var naturligtvis

Sida 13

terrängförhållandena. Rhodesia består till stora delar av våglost land med små, blockterräng och vattendrag där motorfordon inte kommer fram och där patruller till fots blir allt för långsamma. En ryttare kan söka av ett bebudat terrängavsnitt flera gånger snabbare än en fotsoldat. Rhodesierna räknade med att en åtamanna patrull under en dag utförde samma arbete som det annars skulle fördrä en hel infanteribataljon på 500 man för att klara av.

Et annat skäl att använda rytteri var minorna. Under 70-talet började de väpnade grenarna av de två motståndsrörelserna i Zimbabwe, Joshua Nkomos ryskstödda ZIPRA (bestående av män ur ndebelefolket) och Robert Mugabes kinesisktödda ZANLA (huvudsakligen bestående av majoritetsgruppen shonas), i allt högre grad använda sig av minor i sin kamp mot Salisburyregeringen. Man kan jämföra med situationen i dagens Afghanistan, där det är relativt liten risk för en regeringssoldat eller hans västerländske allierade att dödas av en kula avlossad från en fiende, jämfört med risken att sprängas i luften av en IED vid vägkanten eller en nedgrävd mina.

Det var detta som portugiserna hade uppträckt. Om ett opansrat fordon kör över en mina riskerar alla ombord att dödas eller skadas, under det att ryttaren - som sitter högt upp i luften på sitt tridjur - klarar sig helskinnad, eftersom hästen absorberar minans uppåtriktade kinetiska energi. Givetvis är en ryttare genom sin position särbare för frentlig eld, men eftersom kvaliteten på "gerillakrigarna" i skjuthänseende var så erbarmligt dålig, var detta en risk som portugiserna och senare rhodesierna var beredda att ta, och mycket få ryttare stupade genom att skjutas från hästryggen.

Grey's Scouts användes precis som det portugisiska kavalleriet för patrullering och spaning och precis som inom det rhodesiska infanteriet utgjordes beväpningen av licenstillverkade belgiska FN-FAL automatkanbiter. I händelse av strid slogs man som dragoner. Som de flesta känner till finns det ju olika typer av rytteri, med allt från lätt kavalleri, som husarer, till tungt, som kyrassärer. Lätt kavalleri används främst för spaning eller förföljelse av en uppriven motståndare, medan tungt används för chock.

Den klassiska dragonen är däremot ett slags "*all round*-soldat". Han kan användas för såväl lätta, som tyngre uppgifter, men också sitta av och slåss till fots som en infanterist. Detta ser vi idag i den svenska beridna högvaktens utrustning. Livgardets rytteri utgörs av dragoner och de flesta svenskar har säkert lagt märke till de Mausekkanbiter av typen M/94 från Carl Gustafs gevärsfaktori i Eskilstuna, som högvakten bär när de vaktar Kungliga slotter. Detta är ett minne av den tid då dragonerna slogs såväl från hästryggen som avsuttet. Dock tränade *Grey's Scouts* för att vid ett akut läge även kunna skjuta från hästryggen i full galopp. För att underlätta detta använde man sig av en speciell träns med endast en tygel som ryttaren höll i ena handen. Man uppträkte också att den brittiska kavallerisadeln modell 1902 var den idealiska för ett afrikanskt rytteri och startade därför en omfattande nyutveckling.

Kan man använda sig av kavalleri idag? Det är ju högst tveksamt. Men under de specifika förhållanden som rådde i Rhodesia under 70-talet visade det sin effektivitet. Bildandet av förbandet visar också på den rhodesiska arméns påhittighet och improvisationsförmåga i en situation när få länder ville förse landet med krigsmateriel. I Förenata Staternas armé utbildas fortfarande ett mindre antal operatörer i "De Gröna baskranarna", som tjänstgör i *5th Special Forces Group (Airborne)* för uppdrag till häst, vilket också kom till användning i Afghanistan, under inledningen av kriget mot Talibanregimen, 2001.

Grey's Scouts var dock det sista förband som såväl stred som stupade på hästryggen. Förbandet upplöstes 1980, när Rhodesia fick majoritetsstyrke och förvandlades till Zimbabwe – hatat och fruktat av landets nye ledare, Robert Mugabe.

Nästa Vapenauktion

Den 13:e maj 2018 på Clarion Hotel Sign, Norra Bantorget Stockholm

VAPENAUKTION!

Återkommande auktioner med teman som moderna och antika vapen, jakt- och fiskerällbehör, accessoarer, konst och inredning med jaktlig anknytning.

Inlämning till
nästa auktion
pågår!

Kungsgatan 57B, Stockholm
Tel 08-14 38 65
www.walterborg.se

WALTER
BORG
JAKT &
FRITID

Våra värderingsmän besöker delar av södra Sverige för värdering och upphämtning av objekt till våra auktioner. Efter överenskommelse finns även möjlighet att boka upphämtning privat.

För mer information och kartor besök hemsidan:

www.walterborg.se

1:a Pris vid målskjutning med revolver 1886 Thorbjörn Sjunneson

Såsom aktiv medlem i militärkulturhistoriska föreningar dyker det emellanåt upp frågor från personer beträffande kavalleriet, personer och föremål. En sådan fråga gällde ett luftgevär som hade den graverade texten: "*Kronprinsens husarreg tes 1:a pris vid målskjutning med revolver 1886*".

Frågeställningen skickade med en serie bilder och frågan vad var detta och hur kom det sig att det hade den inskriptionen? Vad jag visste var att det hade förekommit målskjutningsstävlingar vid regementet under 1880 talet, jag har stött på ett pris i form av en liten sejdel som har en likartad inskription (finns hos Kronprinsens Husarregementes Minnestopp och Kamratförening). Revolverskjutningen måste ha utförts med revolver m/1871, en bekräft att ens träffa en ladugårdsdör med detta vapen som hade utrusla ballistiska egenskaper.

Geväret var helt omärkt förutom inskriptionen. Då luftvapen inte är min starka sida ställde jag frågan till landets ledande luftvapenexpert Mats Hammer. Mats svarade mig: *om geväret är omärkt är det sannolikt en "piratkopia" av HM Quackenbush (USA) m/1, patenterad 1872. Troiligen tillverkad av Eisenwerk Gaggenau (EG) i förmådligen snäppet bättre kvalitet än originalet, som inte var dilligt på när sätt. EG som många andra, "lånade" konstruktioner friskt, men stämpelade inte tillverkarnamn förrän patenten gått ut. Tyvärr har jag inte hittat några uppgifter om vem som vann det, men skam den som ger sig!*

